

Cat. no. 48105

Samolot PZL/KTF P.24 A/C

Aeroplane.
Turkish Air Force

SAMOLOT MYŚLIWSKI PZL P.24

Efektowny pokaz akrobacji Bolesława Orlińskiego na samolocie PZL P6 na Międzynarodowym Salonie lotniczym w Paryżu w 1930 r – zwrócił uwagę zagranicy na samoloty myśliwskie PZL konstrukcji inż. Zygmunta Puławskiego z Państwowych Zakładów Lotniczych w Warszawie. W 1932 r do produkcji wszedł PZL P7, a w 1933 r PZL P11. Ponieważ umowa licencyjna z Anglią na silniki Bristol do tych samolotów nie zezwalała na ich eksport – aby móc je sprzedać za granicę, trzeba było wyposażyć we francuskie silniki Gnôme-Rhône. W 1933 r inż. Wsiewołod Jan Jakimiuk, po śmierci inż. Puławskiego, opracował samolot myśliwski PZL P24, który był rozwinięciem PZL P7 i PZL P11, dostosowanym do zabudowy silników Gnôme-Rhône o mocy 900-1000 KM, co pozwalało na uzyskanie dużej prędkości maksymalnej. Pierwszy lot na prototypie PZL P24 wykonał Bolesław Orliński w maju 1933 r. Na drugim prototypie P24/II Orliński 28 czerwca 1934 r ustalił rekord prędkości dla samolotów myśliwskich z silnikiem gwiazdowym – 414 km/h, zatwierdzony przez Międzynarodową Federację Lotniczą FAI. PZL P24 jako jeden z pierwszych na świecie otrzymał 2 działka 20 mm jako uzbrojenie. Gdy został wystawiony w listopadzie 1934 r na Międzynarodowym Salonie Lotniczym w Paryżu – wzbudził zainteresowanie prasy lotniczej oraz państw bałkańskich. W 1935 r samolot przeszedł wszechstronne próby fabryczne i został nieco ulepszony. W styczniu 1936 r zdemontowano trzeci prototyp P24/II w Warszawie misjom wojskowym Bułgarii, Estonii, Grecji, Jugosławii, Rumunii i Turcji, a w styczniu i lutym B. Orliński wykonał na nim lot reklamowy na Węgry, do Bułgarii, Grecji i Turcji. Gdy w Turcji z powodu zacięcia wybuchło działko, lecz dzięki podwieszeniu pod skrzydłem nie została uszkodzona konstrukcja skrzydła, światowa prasa lotnicza podkreśliła kolejną zaletę P24. Wkrótce posyłały się zamówienia. W kwietniu 1936 r złożyły ją Turcja i Bułgaria, w sierpniu Rumunia, a w październiku Grecja. Ponieważ skrzydła i usterzenie P24 były niemal identyczne z zastosowanymi na P11 – błyskawicznie uruchomiono produkcję seryjną. Pierwszy seryjny P24 został oblatany w sierpniu 1936 r, czyli w 5 miesięcy od otrzymania zamówień. PZL P24 był najbardziej znanym w świecie polskim samolotem myśliwskim lat trzydziestych. Zbudowano go wraz z prototypami w Polsce 97 sztuk, a z licencji za granicą 46, czyli łącznie 142 sztuki. Jedyne zachowane egzemplarze znajdują się w muzeum w Turcji.

PZL P24 A i C w Turcji

Jednomiejscowy samolot myśliwski metalowej konstrukcji. Kabina kryta. Przód kadłuba kratownicowy kryty blachą, tył półskorupowy. Płat o kształcie „wawim” („Puławskiego”, „polski”) w widoku z przodu, dwudźwigarowy, podparty zastrzałami. Podwozie stałe, nożycowe, z amortyzatorami schowanymi w kadłubie. Uzbrojenie wersji P24A i F – 2 działka 20 mm i 2 k.m. 7,92 mm, P24B, C, E i G – 4 k.m. 7,92 mm oraz 4 bomby 12,5 kg (w P24F – 50 kg) pod skrzydłami. Silnik chłodzony powietrzem 14-cylindrowy gwiazdowy w P24A, B i C Gnôme Rhône 14 Kfs o mocy maksymalnej 930 KM, w P24E IAR Gnôme Rhône 14 KII c32 o mocy 930 KM lub IAR 14 KIIIc36 o mocy 970 KM, w P24F i G Gnôme Rhône 14N o mocy 970 KM. Śmigło metalowe trójłopatowe, a w P24E drewniane dwulopatowe. Zbiorniki paliwa na 336 l. Przelotowe zużycie paliwa 145-150 l/h.

Opis techniczny

Jednomiejscowy samolot myśliwski metalowej konstrukcji. Kabina kryta. Przód kadłuba kratownicowy kryty blachą, tył półskorupowy. Płat o kształcie „wawim” („Puławskiego”, „polski”) w widoku z przodu, dwudźwigarowy, podparty zastrzałami. Podwozie stałe, nożycowe, z amortyzatorami schowanymi w kadłubie. Uzbrojenie wersji P24A i F – 2 działka 20 mm i 2 k.m. 7,92 mm, P24B, C, E i G – 4 k.m. 7,92 mm oraz 4 bomby 12,5 kg (w P24F – 50 kg) pod skrzydłami.

Silnik chłodzony powietrzem 14-cylindrowy gwiazdowy w P24A, B i C Gnôme Rhône 14 Kfs o mocy maksymalnej 930 KM, w P24E IAR Gnôme Rhône 14 KII c32 o mocy 930 KM lub IAR 14 KIIIc36 o mocy 970 KM, w P24F i G Gnôme Rhône 14N o mocy 970 KM. Śmigło metalowe trójłopatowe, a w P24E drewniane dwulopatowe. Zbiorniki paliwa na 336 l. Przelotowe zużycie paliwa 145-150 l/h.

Dane techniczne

Wersja	A, B, C	Masa całkowita	1902 kg
Rozpiętość	10,71 m	Prędkość maksymalna	415 km/h
Długość	7,5 m	Prędkość przelotowa	300 km/h
Wysokość	2,69 m	Prędkość minimalna	102 km/h
Powierzchnia nośna	17,9 m ²	Wznoszenie	10 m/s
Masa własna	1327 kg	Pułap	9000 m
Masa użyteczna	575 kg	Zasięg	700 km

Andrzej Glass

PZL P24 FIGHTER

Impressive aerobatic display of Bolesław Orliński in the PZL P6 at the Paris Air Show 1930 drew foreign attention to PZL fighters developed by Zygmunt Puławski of the Warsaw-based PZL (Państwowe Zakłady Lotnicze, National Aviation Works). In 1932 the PZL P7 entered production, followed in 1933 by the PZL P11. These fighters were powered with Polish-built Bristol engines that could not, under the licence agreement, be sold abroad. Therefore, they had to be re-fitted with the French Gnôme-Rhône radial engines for exports. In 1933 Wsiewołod Jan Jakimiuk, who took over as the chief designer after Puławski was killed in air crash, developed the PZL P24 fighter, a derivative of the PZL P7 and PZL P11, but could be powered with 900-1,000 hp Gnôme-Rhône engines which allowed high maximum speeds. Bolesław Orliński first flew the PZL P24 prototype in May 1933. On 28 June 1934 Orliński used the second prototype, P24/II, to set the world speed record for radial-engined fighters at 414 km/h, as approved by the FAI. PZL P24 was among the first fighters in the world to be armed with two 20 mm cannons. It was displayed at the Paris Air Show in November 1934, the aeroplane raised interest from the international press, and from representatives of the Balkan countries. During 1935 the fighter underwent extensive factory trials that resulted in some improvements. In January 1936 the third prototype P24/III was displayed in Warsaw to military missions of Bulgaria, Estonia, Greece, Yugoslavia, Rumania, and Turkey, while in January and February B. Orliński flew it on an advertising tour to Hungary, Bulgaria, Greece and Turkey. While in Turkey, one of the cannons exploded due to a jam, but thanks to being fitted in a port under the wing, the main plane structure was undamaged, resulting in more favourable comments in the world aviation press that stressed the safe design of the P24. Orders started to come soon: from Turkey and Bulgaria in April 1936, from Rumania in August, and from Greece in October. As the wings and tail of the P24 were nearly identical to those of the P11, series production commenced immediately. The first production P24 was flown in August 1936, five months after orders were received. The PZL P24 was the most well known Polish fighter of the 1930s. 97 were built in Poland, including prototypes, and 46 were licence-built abroad, a total of 142. The only surviving example is in a museum in Turkey.

PZL P24 A and C in Turkey

Turkey purchased 40 P24s (14 in the A version, armed with two cannons and 26 in the C version, armed with four machine guns) plus licence rights for production of 20 aircraft. The fighters were delivered during autumn 1936 – spring 1937. Production of the aeroplane was undertaken by the Kayseri Tayyare Fabrikası (KTF) factory at Kayseri. The first Turkish-built P24A was flown on 29 May 1937. During 1937-1939 six P24A, eleven P24C and five P24G aircraft were built there. The Turkish Air Force used a total of 62 P24s in four squadrons until 1942, while some were used in flying training school from 1940 until 1943. The last examples were withdrawn from use in 1945.

PZL-built PZL P24As carried large fuselage numbers 2001 to 2014, and the P24Cs similar numbers 2101-2126. They carried the PZL logo on the fin. P24As built by the KTF showed small-size numbers in the 2015-2020 range and the KTF logo. Similar small numbers, 2127-2137, were applied to the fins of the KTF-built P24Cs. The P24Gs built by the KTF featured large numbers in the range of 2138-2142. The P24A and C aircraft built by the KTF were distinguished by the engine cowling with six openings at the front. The aircraft museum at Yesilköy nr Istanbul displays a P24G that shows the incorrect no. 1015, a number of details altered during restoration, and incorrect military markings.

Description

Single-seat fighter of all-metal construction with fully enclosed cockpit. Front fuselage as metal-covered trusswork, rear fuselage monocoque. The gull-wing ("Puławski wing", "Polish wing"), two-spar, strutted. Fixed undercarriage with shock-absorbers in the fuselage.

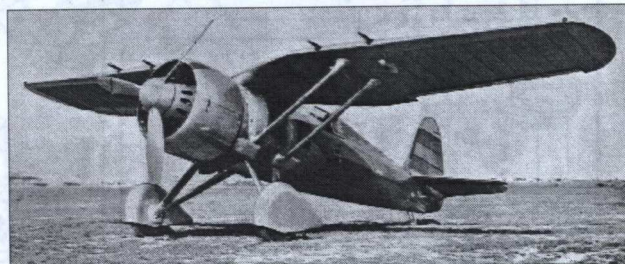
Armament

P24A and F: two 20 mm cannon and two 7.92 mm machine guns, P24B, C, E and G: four 7.92 mm machine guns plus four 12.5 kg bombs (50 kg in the P24F) under wings.

Power plant: 14-cylinder air cooled radial: P24A, B and C: 930 hp Gnôme Rhône 14 Kfs, P24E: 930 hp IAR Gnôme Rhône 14 KIIc32 or 970 hp IAR 14 KIIIc36, P24F and G: 970 hp Gnôme Rhône 14N. Metal three-bladed propeller, except for the P24E which used two-bladed wooden propeller. Fuel tank capacity 336 l. Cruising fuel consumption of 145-150 l/h.

Specification

Version	A, B, C	Total weight	1.902 kg
Wing span	10.71 m	Maximum speed	415 km/h
Length	7.5 m	Cruising speed	300 km/h
Height	2.69 m	Minimum speed	102 km/h
Wing area	17.9 m ²	Rate of climb	10 m/s
Empty weight	1.327 kg	Ceiling	9,000 m
Useful load	575 kg	Range	700 km

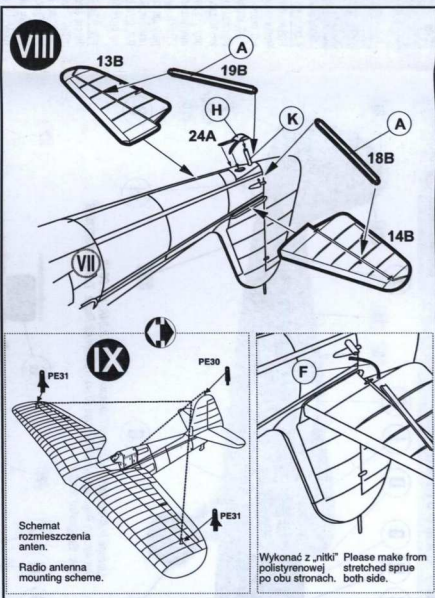
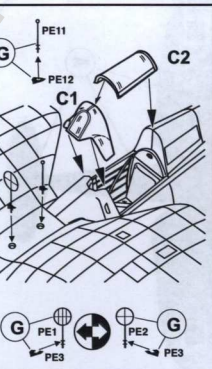
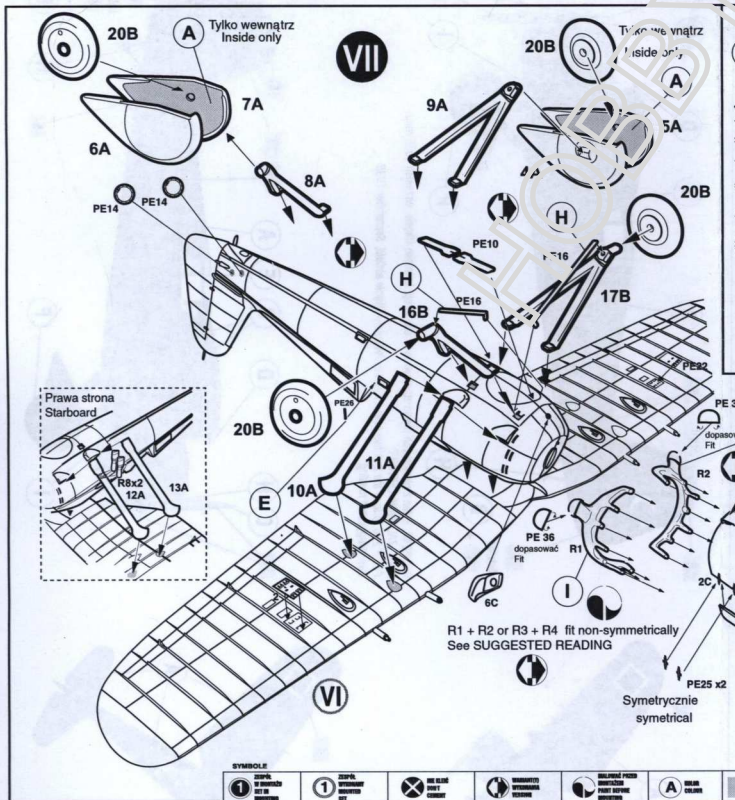
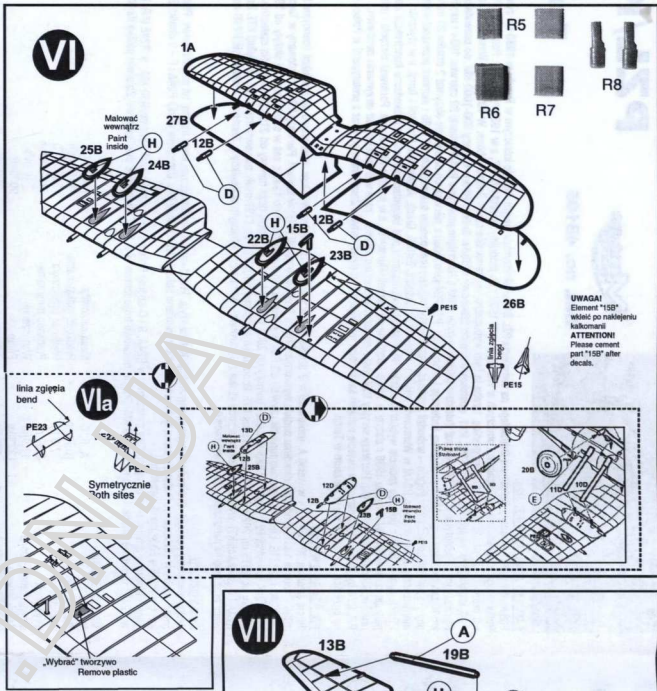
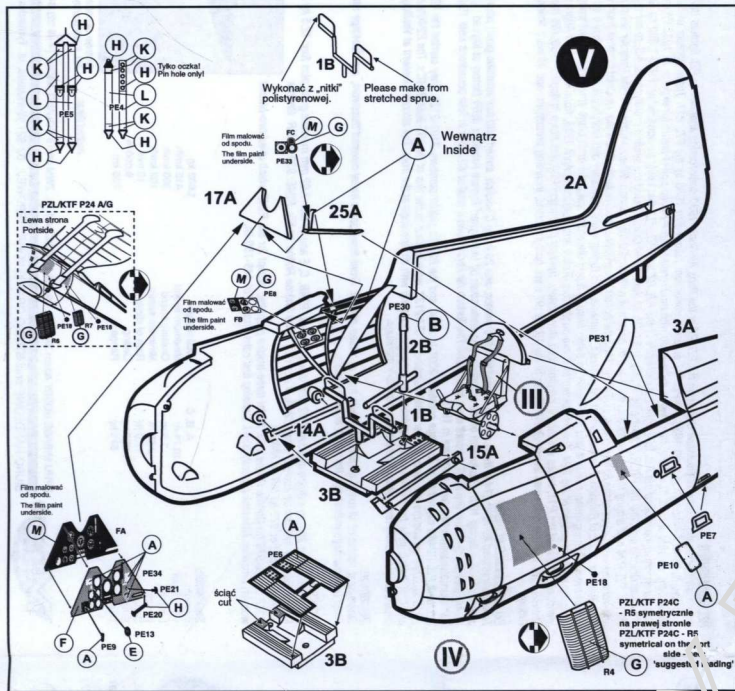
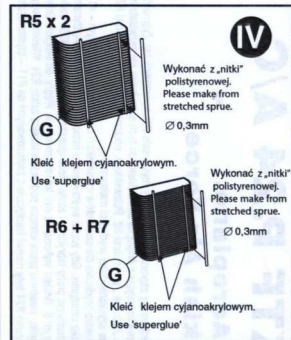
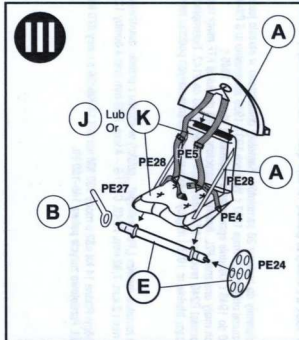
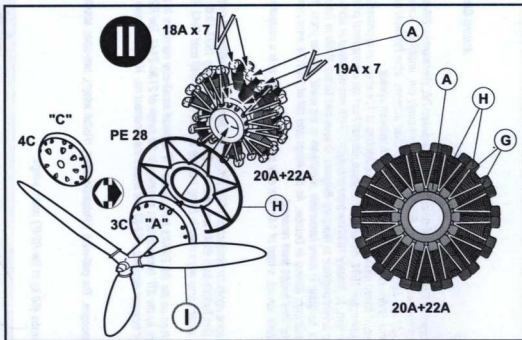
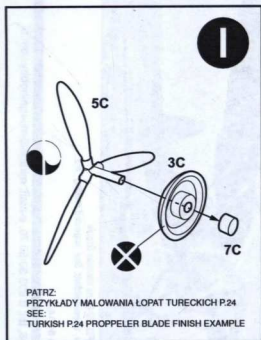
Prototyp samolotu PZL P24H na lotnisku Okęcie
PZL P24H prototype, Okęcie airfield. See 'suggested reading' #3

Andrzej Glass

PPHU MIRAGE HOBBY Adam Zieliński 02-786 WARSZAWA, ul. ZWM 20/15 POLAND, tel/fax: (+48 22) 646 84 14,

BIURO HANDLOWE oraz STUDIO GRAFIKI KOMPUTEROWEJ: 02-621 Warszawa, ul. Tyniecka 36, tel: 0 602 30 50 70, e-mail: mirage@mirage-hobby.com.pl

VIII

Schemat rozmieszczenia anteny.
Radio antenna mounting scheme.

Wykonać z „nitki” polistyrenowej po obu stronach. Please make from stretched sprue on both sides.

IX

WYKONAĆ Z „NITKI” POLYSTYRENOWEJ. Please make from stretched sprue.

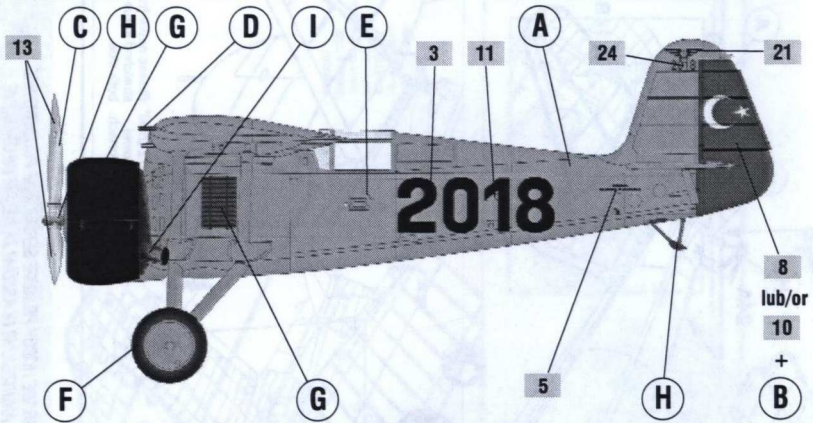
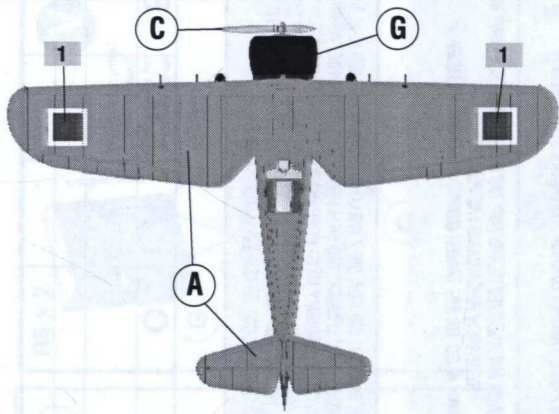
WAGA! Element "15B" wkleić po naklejeniu kalkomanii. ATTENTION! Please cement part "15B" after decals.

FIRMA MIRAGE HOBBY PRAGNIE SERDECZNIE PODZIĘKOWAĆ PANU ANDRZEJOWI GLASSOWI ZA CENNE INFORMACJE DOTYCZĄCE SAMOLOTÓW PZL P.24 SPECJALNE PODZIĘKOWANIA ZA POMOC PRZY OPRACOWANIU HISTORYCZNYM TAKŻE DLA PANA: TAMERA OZKANA Z ISTANBULU W TURCJI

MIRAGE HOBBY THANKS MR ANDRZEJ GLASS FOR HIS INVALUABLE SUPPORT IN RESEARCH REGARDING THE P.24. SPECIAL THANKS ALSO TO: MR TAMER OZKAN ISTANBUL/TURKEY

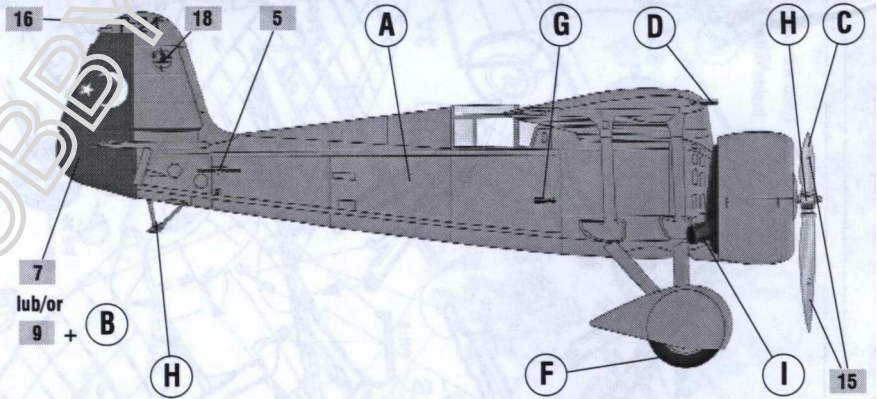
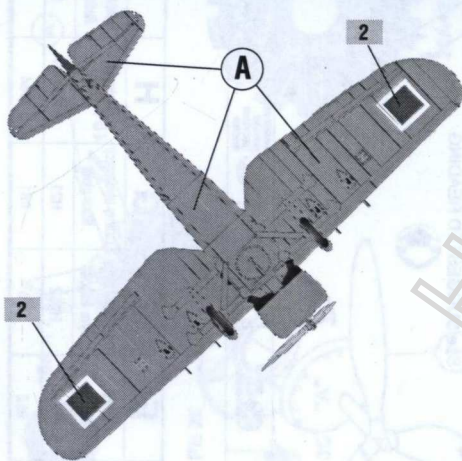
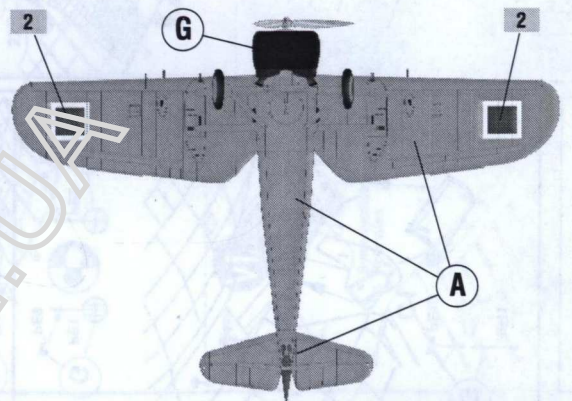
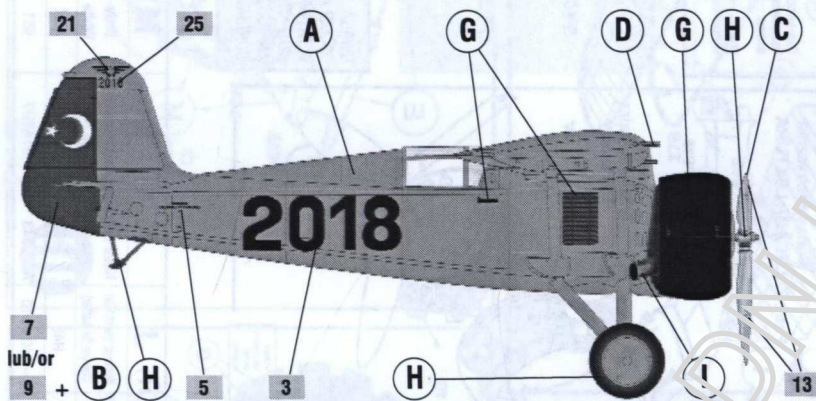
UWAGA: POWIERZCHNIA MODELU SKŁADA SIĘ Z WIELU FALISTYCH ELEMENTÓW, MOŻE TO OSŁABIĆ PRZYLEGANIE KALKOMANII. ABY KALKOMANIE DOKŁADNIE WNIKNĘŁY W RYLOWANE POWIERZCHNIE PROSIMY UŻYĆ PREPARATÓW ZMIĘKZAJĄCYCH. NOTE: THE MODEL INCLUDES MANY CORRUGATED SURFACES. THIS CAN AFFECT DECAL ADHESION. IN ORDER TO ENSURE PROPER APPLICATION OF THE DECALS TO THE CORRUGATED SURFACES, USE DECAL SETTING SOLUTIONS, PLEASE.

Symbol	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S
Kolor	Srebrny Silver	Czerwony Red	Aluminiol polerowany Polished Aluminium	Oksydowana stal Gunmetal	Żółty Yellow	Czarny kolor gumy Tyre Black	Czarny błyszczący Black gloss	Stalowy Steel	Rdźawoczerwony Reddish Brown	Niebieski (na skórzy) Blue (on the leather)	Kolor skórzany Leather	Jasno brązowy Light brown	Biały White					
Humbrol	H27001	H174	H27002	H27004	99	H112	H21	H27003	H133	H48	H62	H93/H94	H34					
Vallejo	993	909	997	863	952	866	861	864	982	-840+510	843	914/977	951					

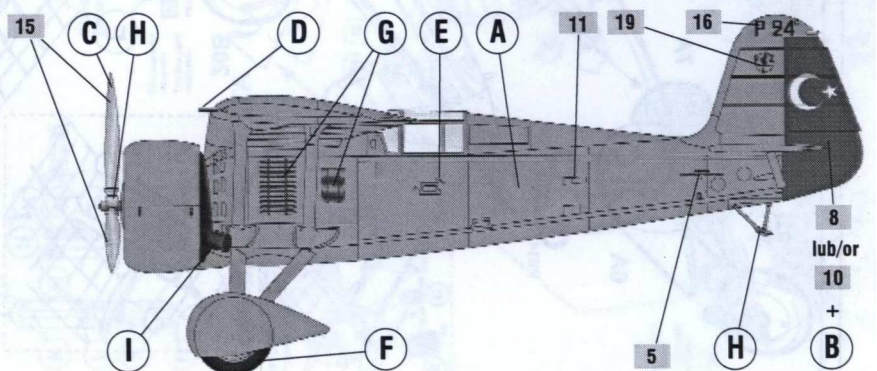
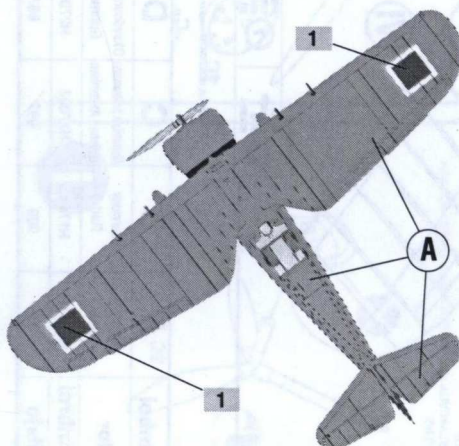

Wyprodukowany na licencji w zakładach Kayseri Tayyare Fabrikasi PZL/KTF P.24A, nr 2018.
4. Pułk samolotów (4ncü Tayyare Alay), Tureckie Siły Powietrzne, Turcja 1937/1938 rok.
Patr: „ZALECANA LEKTURA”

Licence built by Kayseri Tayyare Fabrikasi PZL/KTF P.24A, no. 2018.
4th Aircraft Regiment (4ncü Tayyare Alay), Turkish Air Force. Turkey 1937/1938.
See: "Suggested reading"

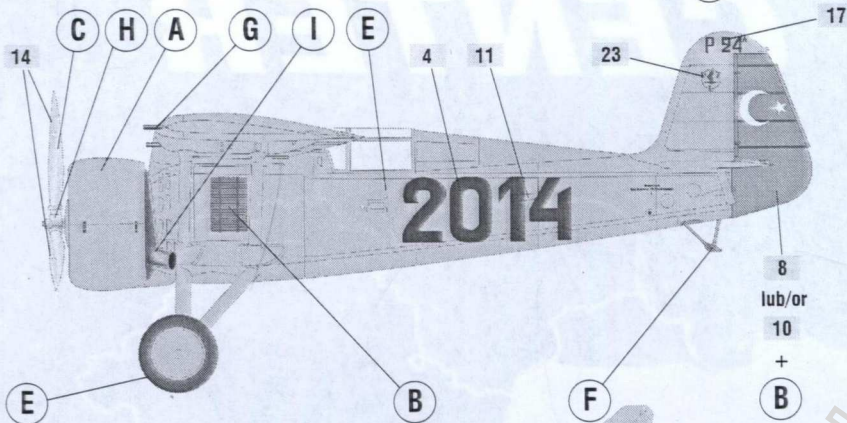
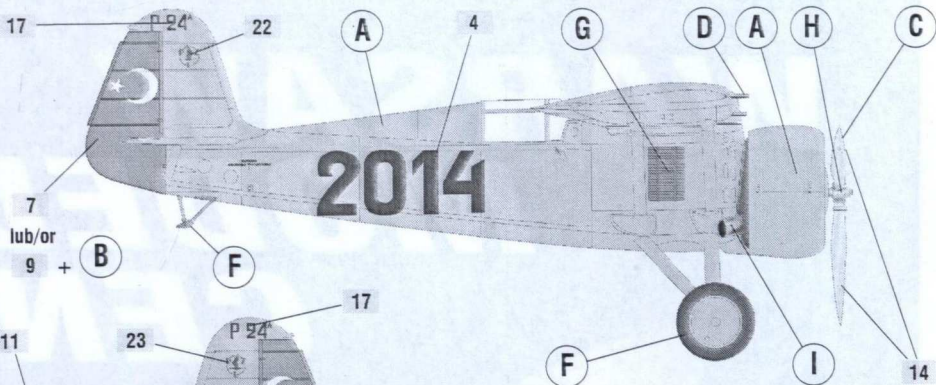

PZL P.24C, jeden z pierwszych pięciu zbudowanych dla Turcji. Lotnisko Okęcie, wrzesień 1936 roku.
Patr: „ZALECANA LEKTURA”
PZL P.24C, one of the first five built for Turkey. Warsaw-Okęcie airfield, September 1936.
See: "Suggested reading"

ŁACIATE MALOWANIE TURECKICH P.24 / DISRUPTIVE CAMOUFLAGE OF TURKISH P.24s

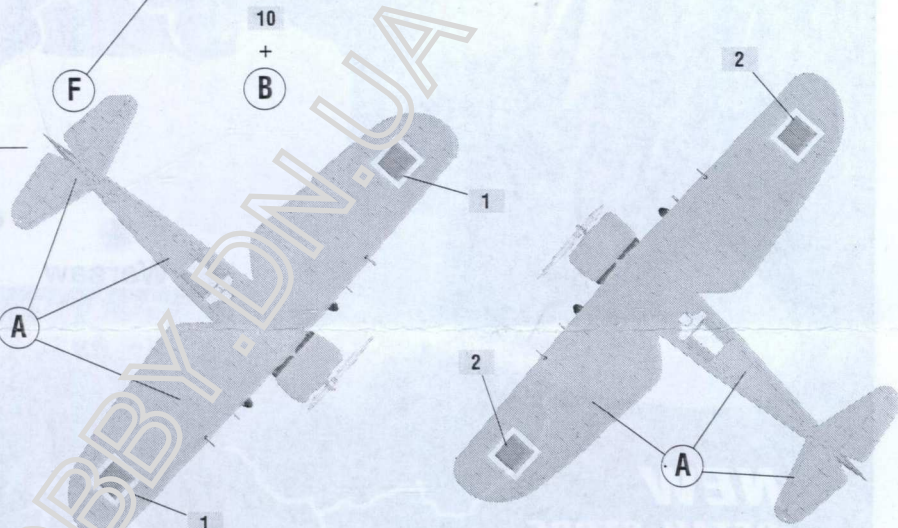
Niedawno opublikowane zdjęcie (patrz: Zalecana lektura nr 6, str. 30) pokazuje wyraźnie, że Tureckie P.24 w pewnym okresie czasu malowane były w łaciaty dwubarwny kamuflaż.
A recently published photo (see: Suggested reading no. 6, page 30) shows clearly that at some time Turkish P.24s were finished in a two-tone disruptive camouflage.

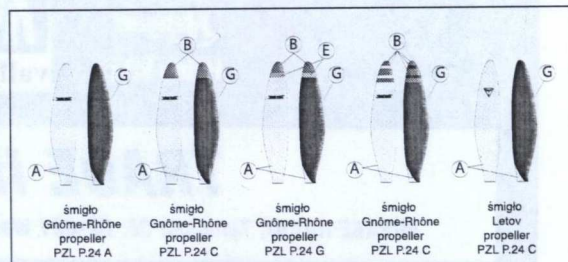
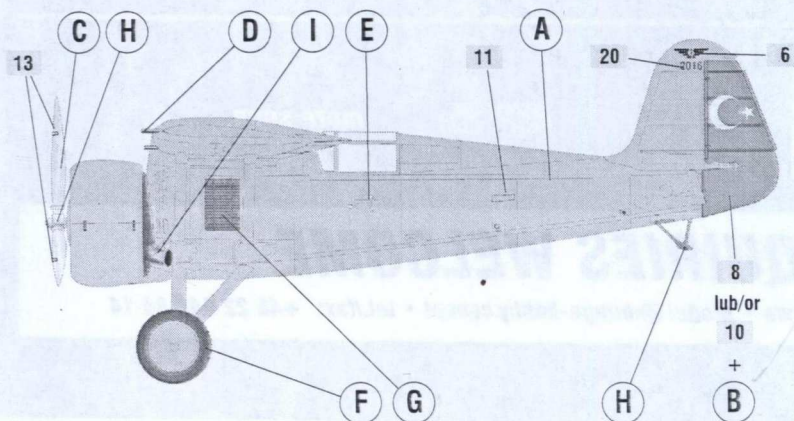
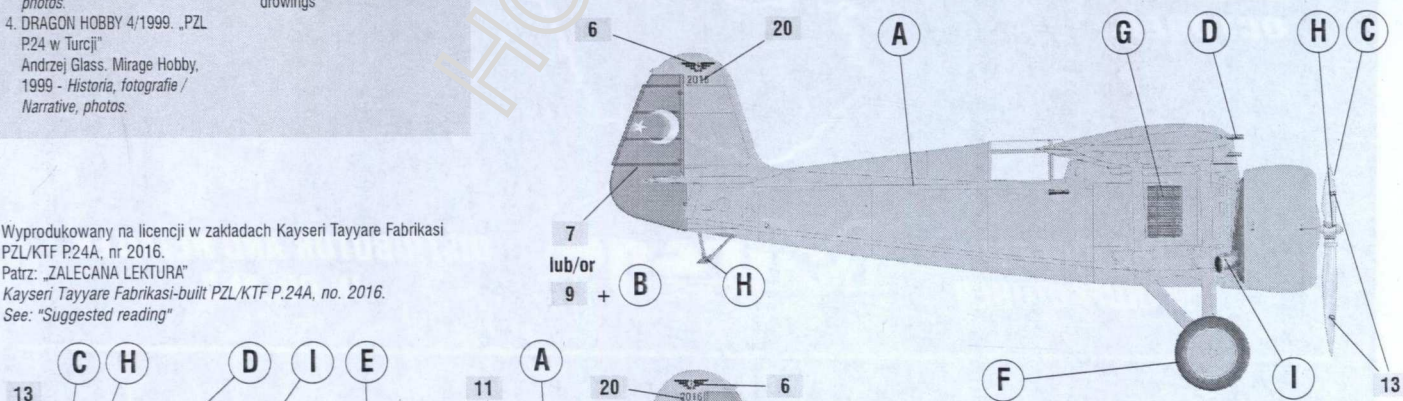
PZL P.24A, nr 2014, produkcji Polskich Zakładów Lotniczych.
Patrz: „ZALECANA LEKTURA”
PZL-built P.24A, no. 2014.
See: “Suggested reading”

ZALECANA LEKTURA / SUGGESTED READING:

1. PZL P.24, Andrzej Glass, Wydawnictwo Militaria, 1994 - *Historia, fotografie, plany / Narrative, photos, drawings.*
2. PZL P.24, Seria „Pod Lupą” #15. Przemysław Skulski, ACE Publication, 2002 - *Historia, szczegółowe zdjęcia płatowca opis malowania / Narrative, detailed photos, camouflage and markings.*
3. SAMOLOTY WOJSKOWE W POLSCE 1924-1939. Andrzej Morgała, Bellona, 2003 - *Historia, fotografie / Narrative, photos.*
4. DRAGON HOBBY 4/1999. „PZL P.24 w Turcji” Andrzej Glass, Mirage Hobby, 1999 - *Historia, fotografie / Narrative, photos.*
5. SKRZYDLATA POLSKA Nr 3/2004. „Nieznane dzieje PZL P.24” Andrzej Glass, Wojciech Łuczak - *Historia, fotografie / Narrative, photos.*
6. PZL P.24 A-G, Monografie No.7 Andrzej Glass, Kagero, 2004 - *Historia, fotografie, plany, malowanie / Narrative, photos, drawings, camouflage.*
7. MODEL HOBBY 19/2004. „Kabina PZL P.24G” *Fotografie wnętrza kabiny, plany 1:24. Cabine photos, 1:24 scale drawings*

Wyprodukowany na licencji w zakładach Kayseri Tayyare Fabrikasi PZL/KTF P.24A, nr 2016.
Patrz: „ZALECANA LEKTURA”
Kayseri Tayyare Fabrikasi-built PZL/KTF P.24A, no. 2016.
See: “Suggested reading”

PRZYKŁADY MALOWANIA ŁOPAT TURECKICH P.24
TURKISH P.24 PROPELLER BLADE FINISH EXAMPLE